

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/168/2023
Identifikačné číslo spisu:	4114212673
Dátum vydania rozhodnutia:	11.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4114212673.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ H. O., narodeného XX. E. XXXX, D. XXX, 2/ A. E. O., narodenej XX. E. XXXX, D. XXX, zastúpených advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária Ivan Syrový, s.r.o., Bratislava, Kadnárova 83, IČO: 47 232 765, proti žalovaným 1/ H. A. P., narodenému X. E. XXXX, D. XXX, 2/ H. Z. P., narodenej XX. E. XXXX, D. XXX, zastúpeným advokátkou JUDr. Svetlanou Kšiňanovou, PhD., Nitra, Štefánikova 4, o uloženie povinnosti zdržať sa zavlažovania trávnatých porastov a iné, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 15C/84/2014, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 20. apríla 2023 sp. zn. 8Co/64/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 21. júla 2021 č. k. 15C/84/2014-613 uložil žalovaným povinnosť vykonať v lehote 90 dní od právoplatnosti rozsudku presne konkretizované opatrenia k sanácii plotového múru (výrok I.), ako aj povinnosť odľahčiť v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku plotový múr odstránením zeminy zo špecifikovaných pozemkov podľa vymedzených parametrov (výrok II.). Ďalej žalovaným uložil povinnosť zaplatiť žalobcom spoločne a nerozdielne sumu 250 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok III.) a vo zvyšku žalobu zamietol (výrok IV.). Žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu konania (výrok V.). Znalcovi A. A. F. priznal nárok na znalečné voči každej zo strán sporu v rozsahu 50% (výroky VI., VII.).

1.1. Žalobcovia sa voči žalovaným domáhali uloženia povinnosti zdržať sa zavlažovania trávnatých porastov, vykonania sanácií betónového múru oddeľujúceho pozemky v ich bezpodielovom spoluvlastníctve bezprostredne susediace s pozemkami v bezpodielovom spoluvlastníctve žalovaných a solidárnej povinnosti zaplatiť sumu 400 eur. V priebehu konania žalobu rozšírili a žiadali, aby súd žalovaným uložil i povinnosť odľahčiť plotový múr odstránením zeminy z hranice pozemku susediaceho s pozemkom žalovaných po celej dĺžke betónového oplatenia podľa konkretizovaných parametrov. Žalobu odôvodnili tým, že medzi susediacimi nehnuteľnosťami žalobcovia v čase, keď bol terén zarovnaný, postavili oplatenie z betónových tvárnic na betónovom základe. Po určitom čase žalovaní

urobili terénne úpravy svojho pozemku tak, že navýšili terén na úroveň plotového múru, vybudovali v jeho tesnej blízkosti zavlažovací systém, ktorý vypádovali smerom k pozemku žalobcov. Žalobcovia tvrdili, že žalovaní sústavne neoprávnene zasahujú do výkonu ich vlastníckeho práva, keď dochádza k stekaniu vody na pozemok žalobcov, čo spôsobuje nadmerné vlhnutie a s tým súvisiace poškodzovanie a vychyľovanie múru oddelujúceho susediace pozemky. Uvádzali, že sa so žalovanými snažili mimosúdne dohodnúť, na žiadosť žalovaných dali vypracovať odborné posúdenie, v ktorom boli navrhnuté dve alternatívy riešenia.

1.2. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní a právnom posední veci podľa § 126, § 127 ods. 1, § 415, § 417 ods. 1, 2, § 420 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) dospel k záveru, že prenikanie dažďovej vody zo strany žalovaných na susediacu nehnuteľnosť žalobcov je nutné považovať za zásah do vlastníckeho práva žalobcov. Zásah bol vyvolaný nedostatočným zabezpečením zachytenia prenikajúcej dažďovej vody a je zrejmé, že hrozí vznik škody (podmáčanie). Nemal za preukázané, že žalovaní urobili s náležitou starostlivosťou potrebné opatrenia na zamedzenie takéhoto zásahu. Vyslovil, že žalovaní si mohli na svojom pozemku vybudovať vlastný oporný múr, s čím žalobcovia aj súhlasili. Uzavrel, že zanedbaním prevenčnej povinnosti žalovaných bola preukázaná príčinná súvislosť medzi konaním žalovaných a škodou, keď hrozí deštrukcia betónového oplatenia žalobcov. Mal za to, že existuje vážne nebezpečenstvo vzniku škody, a preto žalobcovia mali právo domáhať sa, aby súd uložil povinnosť vykonať vhodné a primerané opatrenie na odvrátenie hrozacej škody. Za také v danom prípade považoval návrh opatrení uvedený v statickom výpočte A. J. F. a odľahčenie plotového múru odstránením zeminy z hranice pozemkov. V tejto časti preto žalobe ako dôvodnej vyhovel (výrok I. a II. rozsudku súdu prvej inštancie). Žalobcom priznal i nárok na náhradu škody, keď mal v konaní za preukázané, že konaním žalovaných vznikla škoda vo výške 250 eur. Pokiaľ šlo o nárok na zaplatenie poplatku za vypracovanie statického výpočtu, znaleckého posudku a súkromného znaleckého posudku, súd prvej inštancie žalobu v tejto časti zamietol s odôvodnením, že ide o hotové výdavky, ktoré možno uplatniť v rámci trov konania.

1.3. Za dôvodnú súd prvej inštancie nepovažoval žalobu v časti, v ktorej sa žalobcovia domáhali uloženia povinnosti žalovaným zdržať sa zavlažovania trávnatých porastov na pozemkoch vo vlastníctve žalovaných, ako ani uloženia povinnosti odstrániť vypúšťacie ventily zo závlahy žalovaných umiestnených na pozemku v blízkosti spoločnej hranice so susediacim pozemkom a zdržania sa vypúšťania vody zo závlahy, zrážkovej vody a inej vody k oplateniu. Považujúc odstránenie zeminy a vykonanie opatrení na sanáciu múru za dostatočné, súd prvej inštancie zamietol žalobu aj v časti, v ktorej sa žalobcovia domáhali úpravy smerovania odbočiek zo zvodov rodinného domu, tak aby tieto nesmerovali k plotovému múru.

1.4. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). o náhrade uplatneného znalečného rozhodol podľa výsledku konania s poukazom na rozhodnutie o trovách konania.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie strán sporu rozsudkom z 20. apríla 2023 sp. zn. 8Co/64/2021 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v potvrdzujúcich výrokoch I. a II. tak, že žalobu zamietol, potvrdil rozsudok v zamietajúcom výroku týkajúcom sa zdržania sa zavlažovania porastov, úpravy nasmerovania odbočiek zo zvodov rodinného domu a vypúšťania vody zo závlahy, zrážkovej a inej vody k oplateniu. Vo zvyšnej časti (vo výroku III. až VII.) rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi podaných odvolaní tieto prejdnať na nariadenom odvolacom pojednávaní považujúc za potrebné zopakovať dokazovanie s následným verejným vyhlásením rozhodnutia. Dospel k záveru, že odvolanie žalobcov a žalovaných je čiastočne dôvodné. V prvom rade posúdil žalobu v časti, ktorou žalobcovia žiadali uložiť žalovaným povinnosť niečo konať (§ 417 ods. 2 OZ). Poukázal, že súd prvej inštancie, vychádzajúc zo skutkového stavu v čase jeho rozhodovania, mal za to, že v dôsledku zanedbania prevenčnej povinnosti žalovaných hrozí deštrukcia betónového oplatenia žalobcov a existuje vážne nebezpečenstvo vzniku škody. Preto žalovaným uložil povinnosť vykonať opatrenia k sanácii múru a odľahčiť plotový múr odstránením zeminy z hranice susediacich pozemkov. Z dokazovania vykonaného na nariadenom odvolacom pojednávaní odvolaciemu súdu vyplynulo, že žalovaní si v priebehu konania po dohode so žalobcami postavili vlastné oplatenie, čím sa dosiahol stav, že zemina z pozemku žalovaných, ktorá dovtedy siahala až k múriku žalobcov, sa

už dotýka len novovybudovaného oplotenia žalovaných, čím malo dôjsť k odľahčeniu plotového múru žalobcov. Takáto zmena skutkového stavu mala podľa odvolacieho súdu podstatný význam pre právne posúdenie veci. V tejto súvislosti dodal, že žalobcovia nepreukázali, že im aj po výstavbe oplotenia žalovanými hrozí deštrukcia plotového múrika a zotrúva potreba vykonať nimi navrhované opatrenia. Hoci žalobcovia tvrdili, že žalovaní nevystavali oplotenie presne podľa dohody, samo o sebe to nevedlo k záveru o potrebe prijať opatrenia navrhované žalobcami za iného skutkového stavu. Odvolací súd dodal, že žalobcovia v skutočnosti nepreukázali potrebu opatrení k sanácii múru ani v konaní pred súdom prvej inštancie. Záver o potrebe a účelnosti takého riešenia nevyplynul zo žiadneho odborného posúdenia a súd prvej inštancie svoje rozhodnutie v tomto smere bližšie nevysvetlil.

2.2. Vo vzťahu k tej časti žaloby, ktorou sa žalobcovia domáhali uloženia povinnosti žalovaným odstrániť vypúšťacie ventily zo závlah žalovaných, dospel odvolací súd k záveru, že závery súdu prvej inštancie nezodpovedajú zistenému skutkovému stavu. Napriek tomu uzavrel, že žalobe v tejto časti nebolo možné vyhovieť, pretože žalobcovia nepreukázali tvrdenie, že odstránením ventilov zo závlah sa zabráni vzniku hroziacej škody. Poukázal, že takéto riešenie nenavrhol ani znalec. Vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie konštatoval aj pokiaľ ide o závery o zamietnutí žaloby v časti týkajúcej sa uloženia povinnosti žalovaným upraviť odbočky zo zvodu ich rodinného domu, pretože žalobcovia nepreukázali spôsobilosť takéhoto riešenia zabrániť vzniku hroziacej škody a takéto riešenie nenavrhol ani znalec v znaleckom posudku.

2.3. Ďalej sa odvolací súd zaoberal nárokmi žalobcov v zmysle § 127 ods. 1 prvej vety OZ. Žalobcami vymedzené konanie, ktorého sa mali žalovaní zdržať, spočívalo v zdržaní sa zavlažovania trávnatých a krovinatých porastov na pozemkoch žalovaných v minimálnej vzdialenosti 5 m od hranice susediacich pozemkov a zdržaní sa vypúšťania vody zo závlahy, zrážkovej a inej vody k oploteniu žalobcov. Súd prvej inštancie oba nároky zamietol, pričom odvolací súd po prejednaní veci dospel k záveru, že vec nesprávne právne posúdil, keď aplikoval ustanovenia zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a prijal tiež nesprávny záver o nepreukázaní umiestnenia ventilov v tesnej blízkosti hranice susediacich pozemkov. Napriek tomu konštatoval vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie s odôvodnením, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno vo vzťahu k tvrdeniu, že príčinou ohrozenia výkonu ich vlastníckeho práva je pretekánie vody práve v dôsledku zavlažovania porastov na pozemku žalovaných. Znalec v tejto súvislosti iba popisoval zistenú situáciu, ako jediné riešenie navrhol odľahčenie múrika, nie aj zdržanie sa zavlažovania a vypúšťania vody zo závlahy žalovaných.

2.4. Odvolací súd uznal dôvodnosť odvolacej argumentácie vo vzťahu k peňažným nárokom žalobcov, preto rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch III. až VII. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Vo vzťahu k trovám odvolacieho konania uviedol, že o nich rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci [§ 396 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)].

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v jeho zmeňujúcej a potvrdzujúcej časti podali žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z § 420 písm. f) CSP. Navrhli, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie a žalovaných voči žalobcom zaviazal k náhrade trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. V dovolaní namietali, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené a zmätočné. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku žalobcom nie je zjavné, na základe akých úvah a vykonaných dôkazov dospel odvolací súd k záveru, že vybudovaním nového oplotenia nastala taká zmena skutkového stavu, že žalobcami uplatnený nárok stratil opodstatnenie, navyše pokiaľ išlo o otázku odbornú. Poukázali, že otázka vhodnosti uskutočnenej stavby nového oplotenia a rozsah jeho efektívnosti pri riešení sporu zostala medzi stranami spornou, pretože žalobcovia na odvolacom pojednávaní namietali, že hrozba vzniku škody je naďalej aktuálna.

3.1. Odkazujúc na princíp kontradiktórnosti civilného procesu (čl. 9 CSP), žalobcovia porušenie práva na spravodlivý proces a prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP opreli aj o tvrdenie, že odvolací súd svoje rozhodnutie založil na listinnom dôkaze - dohode z 19. novembra 2022, ktorý pribral do súdneho spisu bez toho, aby žalobcom umožnil sa k nemu vyjadriť a overifikovať jeho správnosť a úplnosť. Takto vykonaný dôkaz sa následne stal podkladom pre nesprávne ustálenie skutkového stavu. Ak malo vybudovaním nového oplotenia dôjsť k odstráneniu stavu bezprostredne hroziacej škody na majetku žalobcov, túto skutočnosť mali v konaní preukazovať žalovaní.

4. Žalovaní v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcov navrhli, aby dovolací súd dovolanie odmietol resp. zamietol. Prezentovali názor, že rozhodnutie odvolacieho súdu je dostatočne preskúmateľné. Zdôraznili závery odvolacieho súdu, v zmysle ktorých žalobcovia v kontexte novo zisteného skutkového stavu nepreukázali, že v dobe rozhodovania odvolacieho súdu existovalo vážne ohrozenie ich majetku, na odvrátenie čoho bolo potrebné vykonať nimi pôvodne navrhované opatrenia. Dodali, že pokiaľ ide o ostatné navrhované riešenia, žalobcovia nepreukázali, že tieto sú spôsobilé zabrániť vzniku hroziacej škody. Ďalej uviedli, že v dovolaní absentuje vymedzenie dovolacích dôvodov týkajúcich sa potvrdzujúcej časti napadnutého rozhodnutia.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné ako neprípustné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namieste je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (porov. napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné.

12. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú

opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

13. Žalobcovia prípustnosť podaného dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

15.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

15.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné pojednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

16. Dovolatelia prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces opreli o tvrdenie, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené a jeho závery nemajú oporu v (nesprávne) vykonanom dokazovaní.

17. Je potrebné uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k žalovaným namietanej procesnej vade; túto v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

18. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je i právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). Len náležité odôvodnené súdne rozhodnutie sa stáva interpretačným nástrojom súdnej autority k zabezpečeniu spravodlivosti. V tejto súvislosti žalobcovia v dovolaní namietali, že z rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé, z akých úvah a dôkazov vychádzal vo vzťahu k záverom o tom, že v dôsledku vybudovania oplotenia zo strany žalovaných už nie je daná bezprostredná hrozba vzniku škody na majetku žalobcov.

19. V prvom rade je potrebné mať na pamäti, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok.

20. Podľa ústavného súdu, zjavná neodôvodnenosť (arbitrárnosť) rozhodnutia všeobecného súdu je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17).

21. Dovolací súd, dbajúc na to, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, konštatuje, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil.

22. V posudzovanej veci má odôvodnenie napadnutej časti rozsudku odvolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o taký prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil tak zmeňujúci, ako i potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania strán sporu, zhrnutie ich podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo dospel k záveru, že žalobcovia v kontexte nového skutkového stavu zisteného odvolacím súdom nepreukázali, že ich majetku aj naďalej hrozí škoda, na odvrátenie ktorej je potrebné vykonať nimi navrhované opatrenia. Z odôvodnenia potvrdzujúcej časti napadnutého rozhodnutia je dostatočne zrejmé, prečo - aj keď z odlišných dôvodov - považoval odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne, reflektujúc pritom podstatné odvolacie námietky žalobcov.

22.1. Napokon, žiada sa dodať, že žalobcovia v dovolaní ani neuviedli, s akým konkrétnym a zároveň podstatným, pre rozhodnutie súdnej veci relevantným vyjadrením (tvrdením) žalobcov prezentovaným v konaní sa odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysporiadal. Žalobcovia v dovolaní uvádzajú len všeobecné a ničím konkrétnym podložené námietky o údajnej nedostatočnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku, bez toho, aby tieto aj dostatočne jasne a konkrétne špecifikovali. Pokiaľ žalobcovia v dovolaní tvrdili nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku, bolo ich povinnosťou v dovolaní uviesť, akým konkrétnym vyjadrením (tvrdením) sa odvolací súd nezaoberal, a zároveň zdôvodniť, prečo takéto vyjadrenie (tvrdenie) bolo pre rozhodnutie súdnej veci podstatné, relevantné. V kontexte uvedeného dovolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie výlučne v intenciách argumentácie žalobcov ohľadne vhodnosti uskutočnenej stavby nového oplozenia z hľadiska efektívnosti pri riešení sporu, keď z dovolania nedokázal identifikovať iné konkrétne vyjadrenia žalobcov prezentované v konaní, s ktorými by sa odvolací súd (potenciálne) v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal.

23. V danom prípade súd prvej inštancie žalovaným uložil povinnosť vykonať opatrenia k sanácii múru v zmysle statického výpočtu posúdenia stability A.. F. a tiež povinnosť odľahčiť plotový múr odstránením zeminy z hranice susediacich pozemkov. Vychádzajúc zo skutkového stavu v čase jeho rozhodovania mal súd prvej inštancie za to, že žalovaní zanedbali prevenčnú povinnosť, v dôsledku čoho hrozí deštrukcia betónového oplozenia žalobcov a existuje vážne nebezpečenstvo vzniku škody. Svoje úvahy odôvodnil závermi vyplývajúcimi zo statického výpočtu posúdenia stability A.. F., ako aj zo znaleckého posudku A.. K..

24. Odvolací súd, považujúc za potrebné zopakovať dokazovanie, nariadil vo veci odvolacie pojednávanie (§ 385 CSP), na ktorom zistil aktuálny skutkový stav. Dospel k záveru, že od rozhodnutia súdu prvej inštancie nastala výrazná zmena v skutkových okolnostiach majúca podstatný vplyv na právne posúdenie veci a výsledok konania. Ustálil, že žalovaní v priebehu odvolacieho konania po dohode so žalobcami vybudovali vlastné oplatenie popri oplatení žalobcov, pričom medzi plotmi je cca 10 cm medzera. Konštatoval, že vybudovaním nového oplatenia žalovaných nastal stav, že zemina už naďalej bezprostredne netlačí na oplatenie žalobcov. Reflektujúc výhrady žalobcov k novovybudovanému oplateniu žalovaných uzavrel, že žalobcovia na túto novú procesnú situáciu nereagovali právne významným spôsobom; nepreukázali, že aj po vybudovaní nového oplatenia naďalej hrozí deštrukcia plotového múrika a pretrváva potreba vykonať opatrenia k sanácii múru v zmysle statického výpočtu a ďalšie dovtedy navrhované opatrenia. Odvolací súd žalobcom v bodoch 11. až 13. odôvodnenia jasne a zrozumiteľne vysvetlil, že v kontexte aktuálneho, novo ustáleného skutkového stavu nepreukázali potrebu realizácie nimi požadovaných opatrení a existenciu príčinnej súvislosti nimi tvrdenej hrozacej škody v podobe hrozby zrútenia múrika s vybudovaním nového oplatenia, hoc v rozpore s dohodou, čím aj naďalej odôvodňovali opodstatnenosť nimi uplatňovaného nároku podľa § 417 ods. 2 OZ. Nad rámec dodal, že žalobcovia v skutočnosti ani v konaní pred súdom prvej inštancie nepreukázali potrebu a účelnosť súčasného uloženia opatrenia k sanácii múru spolu s odstránením zeminy, keď záver o potrebe a efektívnosti oboch takýchto riešení podľa odvolacieho súdu nevyplýval zo žiadneho odborného posúdenia.

25. Možnosť súdnej ingerencie uložením konkrétnej zakročovacej povinnosti v zmysle § 417 ods. 2 OZ je podmienená existenciou hrozby vážneho ohrozenia, pričom táto musí byť prítomná v čase rozhodovania súdu. Primárnym dôvodom, ktorý viedol odvolací súd k záveru o potrebe zmeny rozsudku súdu prvej inštancie, bolo v danom prípade to, že žalobcovia nepreukázali, že aj v čase koexistencie dvoch plotových múrov naďalej bezprostredne hrozí vznik škody, na odvrátenie ktorej sú aj za tohto skutkového stavu vhodné opatrenia, aké žalobcovia navrhovali v čase, keď plotový múr žalovaných neexistoval. Inými slovami, žalobcovia nepreukázali, že aj po zmene skutkového stavu existuje vážne ohrozenie statiky ich plotového múru, ako ani nepreukázali svoje tvrdenia, že stavba nového oplatenia nebola dostatočne efektívnym opatrením pri riešení sporu. Preto odvolací súd konštatoval, že žalobcovia neuniesli bremeno tvrdenia, ktoré ich v konaní zaťažovalo.

26. Berúc do úvahy vyššie uvedené, z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzal, keď dospel k záveru, že žalobcovia v konaní nepreukázali potrebu a účelnosť uloženia opatrení k sanácii plotového múru a odľahčeniu oplatenia odstránením zeminy. Nemožno pritom dať za pravdu tvrdeniu žalobcov, že by odvolací súd posúdil odborné otázky na základe vlastnej úvahy; obsah odôvodnenia napadnutého rozsudku takejto argumentácii nesvedčí.

27. Dovolatelia ďalej považovali rozhodnutie odvolacieho súdu za arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 383/06).

28. Dovolací súd pri posudzovaní dôvodnosti namietaného porušenia procesných práv dovolateľov nezistil také nedostatky v postupe odvolacieho súdu, ktoré by odôvodňovali záver, že jeho závery by boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nelogické. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP v tomto smere nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov.

29. Skutočnosť, že žalobcovia sa s názorom odvolacieho súdu nestotožňujú, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti a/ alebo arbitrárnosti súdnych rozhodnutí. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor,

podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán vrátane ich dôvodov a námietok. Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07).

30. Vzhľadom na uvedené dovolací súd nezdieľa názor dovolateľov o nedostatočnosti či nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Pokiaľ dovolatelia v dovolaní odvolaciemu súdu vyčítali, že sa nestotožnil so skutkovým stavom (skutkovými zisteniami), tak ako ich z vykonaného dokazovania vnímali samotní žalobcovia, dovolací súd, súc viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP), dodáva, že prípadný prieskum skutkových zistení dovolacím súdom nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018).

31. V tejto súvislosti žalobcovia v dovolaní namietali aj to, že odvolací súd pri rozhodovaní vychádzal z listinného dôkazu - zápisu zo stretnutia manželov P. (žalovaných) a manželov O. (žalobcov) ohľadom drobnej stavby oplotenia realizovaného žalovanými z 19. novembra 2022, hoci sa k nemu žalobcovia nemali možnosť vyjadriť a verifikovať ho. Tvrdili, že odvolací súd tento listinný dôkaz pribral do spisu bez toho, aby ho doručil žalobcom k vyjadreniu, čím porušil ich právo na spravodlivý proces.

32. Podľa čl. 9 Základných princípov CSP majú strany sporu právo oboznámiť sa s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi protistrany a môžu k nim vyjadriť svoje stanovisko v rozsahu, ktorý určí zákon.

33. Postup, ktorým súd odníme strane možnosť vyjadriť sa k dôkazu, ktorý súd vykonal a ktorý obsahoval zistenie významné pre jeho rozhodnutie, a vytvorí tak dotknutému účastníkovi konania podstatne nevýhodnejšie podmienky na preukázanie svojich tvrdení, ako akými disponuje druhý účastník konania, je v judikatúre ústavného súdu považovaný nielen za porušenie základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ale aj porušením princípu kontradiktórnosti a princípu rovnosti zbraní ako základných definičných prvkov práva na spravodlivé súdne konanie (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. novembra 2008, sp. zn. II. ÚS 136/08, ZNUÚS č. 60/2008).

34. Princíp rovnosti zbraní vo svetle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. sp. zn. I. ÚS 447/2022) a judikatúry EŠLP znamená, že každej procesnej strane má byť daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je protistrana. Právo na kontradiktórne konanie znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (rozsudok EŠLP zo 4. júna 2002 vo veci Komanický proti Slovenskej republike, rozsudok EŠLP z 13. januára 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike).

35. Dovolaciemu súdu z obsahu súdneho spisu vyplynulo, že žalovaný 1/ na pojednávaní konanom pred odvolacím súdom 23. novembra 2023 oznámil, že žalovaní začali so stavbou oplotenia a v tejto súvislosti predložil súdu k nahliadnutiu listinný dôkaz - zápis zo spoločného stretnutia z 19. novembra 2022. Zo zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom (č. l. 778 súdneho spisu) je zrejmé, že predsedníčka senátu predmetný zápis oboznámila a žalobcovia sa k jeho obsahu vyjadrili, prezentujúc tvrdenia, že žalovaní stavbu oplotenia nezrealizovali v súlade s dohodou, nenamietajúc pravosť resp. pravdivosť obsahu predloženej listiny.

36. Podľa § 204 CSP dôkaz listinou sa vykoná tak, že súd listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak ide o listinu, ktorej odpis bol strane sporu v priebehu konania doručený, a ak listina alebo jej obsah neboli protistranou spochybnené.

36.1. V posudzovanej veci je zrejmé, že odvolací súd vykonal listinný dôkaz predložený žalovaným 1/ oboznámením jeho obsahu a umožnil žalobcom sa k nemu vyjadriť. Nemožno preto dospieť k záveru, že

by postup odvolacieho súdu bol v rozpore s princípom kontradiktórnosti. Dovolací súd nezistil, že by konanie bolo postihnuté žalobcami tvrdanou vadou v dokazovaní.

37. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (v tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, R 6/2000. Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Rovnako prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017).

38. Pokiaľ dovolatelia v skutočnosti mienili vyjadriť nesúhlas so záverom odvolacieho súdu o neunesení bremena tvrdenia a dôkazného bremena vo vzťahu k preukázaniu dôvodnosti nimi uplatňovaného nároku v zmysle § 417 ods. 2 OZ, dovolací súd dopĺňa, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi.

39. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súdu uzatvára, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie žalobcov neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

40. Dovolací súd preto odmietol podané dovolanie podľa § 447 písm. c) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nedošlo k porušeniu procesných práv dovolateľa.

41. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

42. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.